

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการ
ดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์
อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา
DEVELOPMENT OF TRAINING CURRICULUM FOR PHRA NAWAKA
(NEWLY ORDAINED MONKS) TO DEVELOP BASIC LIVING
CHARACTERISTICS OF BEING GOOD MONKS OF THE CLERGY
IN NA MOM DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

¹พระเอกลักษณะ สังข์ศิลป์ชัย, ²จิตาภา สุวรรณฤกษ์ และ ³วัลลยา ธรรมอภิบาล อินทนิล

¹Phra Ekkaluk Sangsinchai, ²Jidapa Suwannarurk

and ³Wanlaya Thamaphiban Inthanin

มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

Thaksin University, Thailand

¹Ekkaluk.ssc@gmail.com

Received: May 26, 2023; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ 3) ศึกษาผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะไปใช้ และ 4) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานวิธีระหว่างเชิงปริมาณและคุณภาพ พื้นที่อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากและถือเป็นการให้ความรู้แก่พระนวกะได้มีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในขณะที่ยังครองเพศบรรพชิตให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมวินัย 2) องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ

¹ นักศึกษา สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาศาสนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

² อาจารย์ ดร. สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาศาสนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ อาจารย์ ดร. สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาศาสนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2.1) หลักการและเหตุผล 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) ขอบเขต 2.4) โครงสร้างหลักสูตร 2.5) กิจกรรมการฝึกอบรม 2.6) การวัดและประเมินผลและบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะไปใช้ พบว่า พระนวกะที่มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นและมีค่าพัฒนาการอยู่ในระดับสูงขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 คะแนนพัฒนาการเฉลี่ยของพระนวกะ มีค่าร้อยละเท่ากับ 72.36 (คะแนนก่อนใช้หลักสูตร 27.50 คะแนน และคะแนนหลังใช้หลักสูตร 79.75 คะแนน) โดยพระนวกะที่มีพัฒนาการสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีพัฒนาการสูง คิดเป็นร้อยละ 75.00 และความพึงพอใจของพระนวกะที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.21$, $\sigma=0.62$)

4) การประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการพัฒนาพระนวกะให้มีการเรียนรู้ในการเป็นพระภิกษุที่ดีขึ้นได้และที่สำคัญพระนวกะที่เข้าร่วมการอบรมมีพัฒนาการในเรียนรู้ในระดับสูง ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรต้องยึดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมหลักสูตรให้ได้ประโยชน์สูงสุดและที่สำคัญคือการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและอยู่ในแนวทางธรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

คำสำคัญ: หลักสูตร; พระนวกะ; การดำเนินชีวิต; พระภิกษุที่ดี

Abstract

The purpose of the research were to: 1) study and analyze basic need data for developing a training curriculum; 2) Create a training curriculum; 3) Study the results of implementing the training curriculum; and 4) Evaluate the training curriculum for Phra Nawaka to develop the Basic Living Characteristics of Being Good Monks of the Clergy in Na Mom District, Songkhla Province.

The research results were as follows: 1) The development of the curriculum was considered very useful and is considered to provide knowledge to Phra Nawaka so that they can use it while they are monastics to conduct themselves correctly according to the principles of Dharma and discipline. 2) Training Curriculum for Phra Nawaka to Develop Basic Living Characteristics of Being Good Monks of the Clergy in Na Mom District, Songkhla Province, which the researcher developed, consists of six elements: 2.1) principles and reasons; 2.2) objectives; 2.3) scope; 2.4) curriculum structure; 2.5) activities and training 2.6) Measuring, evaluating, and recording learning management results. 3) The results of the study of the implementation of training curriculum for Phra Nawaka found that Phra Nawaka had increased development scores and higher development scores (100%). The average development score of Phra Nawaka was 72.36% (the score

before was 27.50 points, and the score after was 79.75 points). by Phra Nawaka, who is highly developed (25%) and high-development (75%), and the satisfaction of the training curriculum for Phra Nawaka Overall, at a high level. ($\mu=4.21$, $\sigma=0.62$) 4) Evaluation of the curriculum. It was found that the created curriculum was beneficial to the development of Phra Nawaka in learning how to be better monks. Most importantly, the Phra Nawaka who participated in the training developed a high level of learning. Therefore, the development of the curriculum must be based on the maximum benefits for the course participants and, most importantly, the application in daily life correctly and appropriately and in accordance with the Dhamma guidelines that are practiced well and practiced rightly.

Keywords: Curriculum; Phra Nawaka; Basic Living Characteristics; Good Monks

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการกระทำ (กรรมวาท และกิริยวาท) เป็นศาสนาแห่งความเพียร พยายาม (วิริยวาท) ไม่ใช่ศาสนาแห่งการอ่อนน้อมปรารถนา หรือศาสนาแห่งความหวังกังวล การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้าทรงมุ่งผลในทางปฏิบัติให้ทุกคนจัดการกับชีวิตที่เป็นอยู่จริง ๆ ในโลกนี้ และเริ่มแต่บัดนี้ ความรู้ในหลักการประพุดิตตามมรรคาที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสภาพและระดับชีวิตอย่างไร สามารถเข้าใจและนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ตามสมควรแก่สภาพและระดับชีวิตนั้นๆ

พระสงฆ์ในฐานะผู้เป็นพี่ใหญ่ของพุทธบริษัททั้ง ๔ จึงมีหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ซึ่งต้องอบรมบ่มนิสัยให้มีการศึกษาพัฒนาจิตและเป็นแม่แบบของการดำเนินชีวิตที่ดีงามแก่ประชาชนทุกคน โดยมีวัดเป็นจุดศูนย์กลางเพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระสงฆ์นั้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมและวิถีชีวิตของคนไทย (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2549) อีกทั้งคนไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงยุคปัจจุบันยังนิยมให้ลูกหลานได้เข้ารับการบรรพชาอุปสมบท เพื่อจะได้สืบทอดอายุของพระพุทธศาสนา โดยการบวชเป็นสามเณรนั้นเรียกว่า “บรรพชา” และการบวชเป็นพระภิกษุจึงเรียกว่า “อุปสมบท” ซึ่งการได้บวชถือเป็นโอกาสที่ดีที่เหล่ากุลบุตรจะได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ธรรมและปฏิบัติธรรมเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เมื่อผ่านการอุปสมบทจึงมีชื่อเรียกว่า พระนวกะ นวกะแปลว่า ผู้ใหม่ ผู้บวชใหม่หรือพระใหม่ ซึ่งพระนวกะตามพระวินัยหมายถึงภิกษุที่ยังมีพรรษายังไม่ครบ 5 พรรษา เป็นพระที่นับว่ายังเป็นผู้ใหม่ จึงยังต้องอยู่ในความปกครอง

ดูแลของพระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสในวัดนั้นนั้น เพื่อถือนิสัยต่อพระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสที่ได้รับมอบหมาย พระนวกะนี้ มีระเบียบว่าจะต้องศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยเพื่อรักษาตนทุกรูป ดังนั้นการได้เข้ารับการอบรมก่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งแก่พระนวกะ

สำหรับการอบรมสำหรับพระนวกะนั้น ได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 โดยมีพระเดชพระคุณพระมงคลพัฒนจารย์ อธิการเจ้าคณะอำเภอหาดใหญ่ ในครั้งนั้นเป็นกำลังสำคัญ โดยนำพระสงฆ์ผู้มีความรู้และความสามารถออกจาริกไปเปิดการอบรมพระนวกะตามตำบลต่าง ๆ ตำบลละ 1 วัน ในสมัยนั้นต้องใช้เวลาราว 10 วัน ซึ่งนับว่าเป็นการใช้เวลามากและยังได้ผลน้อย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2516 พระสังฆาธิการของอำเภอหาดใหญ่ ในครั้งนั้นประกอบด้วยอำเภอหาดใหญ่, อำเภอบางกล่ำ, อำเภอคลองหอยโข่งและอำเภอ นาทม่อม ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2516 โดยที่ประชุมได้มีมติให้จัดการอบรมพระนวกะรวมกันทั้งอำเภอ ซึ่งต่อมาคณะสงฆ์ทั้ง 4 อำเภอได้แยกการปกครองคณะสงฆ์ออกเป็น 4 อำเภอ จึงได้จัดการอบรมแยกกันในแต่ละอำเภอคณะสงฆ์นั้น ๆ

ในปี 2566 คณะสงฆ์อำเภอนาทม่อมได้จัดอบรมพระนวกะเพื่อให้พระนวกะที่เข้ารับการอบรมได้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ในระหว่างการครองเพศบรรพชิตของตน แต่ในขณะนี้การอบรมดังกล่าวยังต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่ดีและได้มาตรฐาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอนาทม่อม จังหวัดสงขลา เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการอุปสมบทสำหรับพระนวกะผู้บวชใหม่ในพระพุทธศาสนา และหลังการลาสิกขาบทไปแล้วจะได้นำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เว้นจากการกระทำความชั่ว กระทำแต่กรรมดี เพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของตน นำพัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอนาทม่อม จังหวัดสงขลา
2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอนาทม่อม จังหวัดสงขลา

3. เพื่อศึกษาผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา ไปใช้

4. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นคือ ผู้บริหารเจ้าคณะพระสังฆาธิการคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการอบรมสำหรับพระนวกะ และการพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น สำหรับพระนวกะของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารเจ้าคณะพระสังฆาธิการคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา จำนวน 4 รูป ซึ่งใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย การร่างหลักสูตร โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรฉบับร่างและการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง เป็นการตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่างที่ได้จากข้อ 1 ซึ่งจะประเมินในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ ก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ จากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และความเหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2561) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำผลการสร้างหลักสูตรที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้กับประชากร ซึ่งเป็นพระนวกะ ประจำปี 2566 ของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา จำนวน 20 รูป เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยดำเนินการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับพระนวกะดำเนินการอบรม 3 วัน รวมทั้งสิ้น 17 ชั่วโมง ระหว่างการอบรมมีการดำเนินการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อนำคะแนนที่ได้มาหาค่าพัฒนาการเป็นรายบุคคล เมื่อเรียนจบหลักสูตรดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร จากนั้นรวบรวมคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยวิเคราะห์หา

คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าคะแนนสัมพัทธ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2557) และจากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ ในการผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรในขั้นตอนที่ 3 มาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะนำไปใช้ต่อไป โดยประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม จังหวัดสงขลา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการศึกษาข้อดีและข้อเสียของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะผ่านการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการอบรมเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงข้อมูล หลังจากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยนำปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะนำไปใช้ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น

1.1 คุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น พบว่า การรับฟังคำสั่งสอนและคำแนะนำจากพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ได้ มีความสำรวมในศีลสิกขาบทของพระภิกษุ สำรวมในพระปาติโมกข์ เคารพในพระธรรมวินัย สามารถเผยแผ่ศาสนาได้เป็นอย่างดี

1.2 คุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของพระนวกะต่อคณะสงฆ์อำเภอหนองม่อม ที่ผ่านมา พบว่า พระนวกะมีความสำรวมกายวาจาอยู่ในระดับหนึ่ง หากมีข้อสงสัยก็จะสอบถามแนวการปฏิบัติตนจากพระอาจารย์ การทำวัตรเช้า - เย็น ก็เป็นไปตลอดพรรษา พระนวกะจะมีคุณลักษณะที่ดี มีความรับผิดชอบตัวเองสูง ยอมรับฟังคำแนะนำได้ดี เจ้าอาวาสก็ไม่หนักอก หนักใจ แต่หากพระนวกะไม่มีความประสงค์ที่จะบวช แต่ญาติต้องการให้บวช พระนวกะก็ไม่ค่อยได้คุณลักษณะเท่าที่ควร นอกจากนี้ความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้การศึกษาพระธรรมวินัยน้อยลง มีผลกระทบต่อการปฏิบัติตัวของพระนวกะในระดับหนึ่ง พระนวกะในภาคพรรษาที่ผ่านมานั้นมีการคุณลักษณะการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน บางพรรษาพระนวกะก็

สามารถการดำเนินชีวิตที่ดีด้วยตนเอง บางท่านก็ต้องมีสหธรรมิก(เพื่อน)

1.3 พระนวกะมีคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นนั้นในระดับใด เมื่อเทียบกับพระนวกะภาคพรรษา ก่อน ๆ ที่ผ่านมา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงจากฆราวาสมาเป็นพระนวกะจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความสำราญหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ในเรื่องของการบวชเพื่อให้รู้แก่นแท้ของการบวชและเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมคำสั่งสอนเพิ่มมากขึ้น

1.4 ปลุกฝังคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีความจำเป็นมาก เพราะการเป็นพระนวกะถือเป็นการเปลี่ยนสถานะ เปลี่ยนบทบาทใหม่ ดังนั้นการปฏิบัติตนต่างๆ จำเป็นที่จะต้องปรับตามไปด้วยเพื่อให้เข้ากับบริบทของการเป็นพระ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเสริมคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเสริมสร้างคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น พบว่า แนวทางการเสริมคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นคือการถ่ายทอดความรู้ให้พระนวกะ โดยเฉพาะข้อปฏิบัติในพระธรรมวินัยให้กับพระนวกะ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุได้ถูกต้อง

2.2 มีแนวทางหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้พระนวกะมีคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น พบว่า แนวทางหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้พระนวกะมีคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น สามารถกระทำได้โดยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ผ่านการอบรมระยะสั้นเพื่อให้สามารถทำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาปรับใช้ในการเป็นพระนวกะได้อย่างถูกต้อง

2.3 จากการปฏิบัติตามแนวทางหรือกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า การจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ แก่พระนวกะจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในขณะที่ครองเพศบรรพชิตได้อย่างถูกต้องและไม่ผิดหลักธรรมวินัย

ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองหม่อม จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรขึ้นจึงถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากและถือเป็นการให้ความรู้แก่พระนวกะได้มีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในขณะที่ยังครองเพศบรรพชิตให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมวินัย

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิต ความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังนี้

2.1 หลักการและเหตุผล การอบรมพระนวกะ (พระบวชใหม่) ดำเนินการขึ้นเพื่อให้ พระภิกษุที่บวชจำพรรษาได้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ฝึกอบรมเสริมความรู้และปฏิบัติกรรฐาน แก่พระนวกะ ได้มีความเข้าใจในหลักธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา และศึกษาด้านศาสนพิธีที่พระ นวกะควรรู้ และนำมาปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักธรรมวินัย

การอบรมพระนวกะ เป็นการให้ความรู้กับพระผู้บวชใหม่ที่มีพรรษาไม่ครบ 5 ยังต้อง อยู่ในความปกครองดูแลของพระอุปัชฌาย์ ซึ่งจักต้องปฏิบัติหน้าที่ 2 ประการคือ

1. คันถะธูระ ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนคำสอนของพระพุทธเจ้าให้เข้าใจ ทรงจำได้นำ ปฏิบัติและสั่งสอนผู้อื่นได้

2. วิปัสสนาธูระ ได้แก่ การปฏิบัติสมถวิปัสสนากรรมฐาน อบรมจิตใจให้มีศีล สมาธิ ปัญญาหรืออบรมจิตใจให้มีสัทธาพละ วิริยพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ ซึ่งจะเป็น ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติเอง สามารถชนะความคิดที่ไม่ดี คือกิเลสในใจตน

เหตุผลที่นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ กระบวนการ แบบอย่างและรูปแบบทาง สังคมที่เปลี่ยนแปลง ปัญหาการขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตของความเป็นพระสำหรับพระนวกะ กระบวนการถ่ายทอดความรู้โดยมีทฤษฎีรองรับ รูปแบบกิจกรรมที่มีการประยุกต์มากำหนดความ ต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ การดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

2.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้พระนวกะได้รับการพัฒนาการดำเนินชีวิตสู่ความเป็น พระภิกษุ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านบวชอย่างมีเป้าหมาย

2.2.2 ด้านสำรวมระวังในพระปาติโมกข์

2.2.3 ด้านมีอาชีพบริสุทธิ์

2.2.4 ด้านถึงพร้อมด้วยศีล อย่างเป็นระบบ

2.3 ขอบเขต การอบรมระยะสั้นเป็นระยะเวลา 3 วัน

2.4 โครงสร้างหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม ตลอดหลักสูตรรวม 4 วัน ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เป้าหมายการบวชและการชี้แนะจากพระอุปัชฌาย์หรือพระ

อาจารย์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หัวใจของพระพุทธศาสนา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อาชีพของพระภิกษุตามพระพุทธบัญญัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ข้อควรปฏิบัติและข้อควรเว้น

2.5 กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 1.1 บททำไม ทำไมถึงบวช บวชแล้วได้อะไร

กิจกรรมที่ 1.2 การถือนิสัย

กิจกรรมที่ 2.1 ถึงพร้อมด้วยมรรยาทและโคจร

กิจกรรมที่ 2.2 มีปรกติเห็นภัยในโทษแม้เพียงเล็กน้อย

กิจกรรมที่ 2.3 สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย

กิจกรรมที่ 3.1 อาชีวปาริสุทธิสถิลักษณะอาชีพที่บริสุทธิ์และลักษณะอาชีพไม่บริสุทธิ์

กิจกรรมที่ 4.1 จุลศีล

กิจกรรมที่ 4.2 มัชฌิมศีล

กิจกรรมที่ 4.3 มหาศีล

2.6 การวัดและประเมินผล และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล ในแต่ละด้าน ดังนี้

2.6.1 ความรู้ความเข้าใจ ใช้แบบทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังอบรม โดยการวัด

พัฒนาการ

2.6.2 ความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม

ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองมะโมง จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรขึ้นจึงถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากและถือเป็นการให้ความรู้แก่พระนวกะได้มีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในขณะที่ยังครองเพศบรรพชิตให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมวินัย

3. การนำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองมะโมง จังหวัดสงขลา ไปใช้ มีดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองมะโมง พบว่า พระนวกะที่มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นและมีค่าพัฒนาการอยู่ในระดับสูงขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 20 รูป จากจำนวนพระนวกะทั้งหมด 20 รูป คิดเป็นร้อยละ 100 และพบว่าคะแนน

พัฒนาการเฉลี่ยของพระนวกะ มีค่าร้อยละเท่ากับ 72.36 (คะแนนก่อนเรียน 27.50 คะแนน และคะแนนหลังเรียน 79.75 คะแนน) โดยพระนวกะที่มีพัฒนาการสูงมาก จำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีพัฒนาการสูง จำนวน 15 รูป คิดเป็นร้อยละ 75.00

3.2. ความพึงพอใจของพระนวกะที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.21$, $\sigma=0.62$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านถึงพร้อมด้วยศีล และด้านมีอาชีพบริสุทธ์ มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu=4.30$, $\sigma=0.57$ และ 0.73 ตามลำดับ) รองลงมาคือด้านการสำรวมในพระปาติโมกข์ ($\mu=4.15$, $\sigma=0.75$) และน้อยที่สุดคือด้านการบวชอย่างมีเป้าหมาย ($\mu=4.10$, $\sigma=0.79$)

4. การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ของคณะสงฆ์อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา มีดังนี้

4.1 ข้อดีของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ

ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรสมบูรณ์ดีมาก เนื่องจากทุกเรื่องสอนให้เข้าใจหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความเคร่งครัดในการปฏิบัติ ทำให้เกิดความงดงาม และเป็นไปตามขั้นตอน มีความเหมาะสมสำหรับพระนวกะ มีการอบรมตรงตามตารางดีมาก และเหมาะสมกับเวลาเพราะทำให้พระนวกะไม่มีเวลาว่างที่จะทำให้จิตฟุ้งซ่าน และการปฏิบัติสมาธิส่งผลทำให้จิตของพระนวกะมีสมาธิ มีความพร้อมในการเรียนรู้จากการฟังบรรยายนำไปสู่การเกิดความรู้ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามากขึ้น

4.2 ข้อเสียของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ

ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีสิ่งที่ต้องปรับปรุง แต่มีบางส่วนมีความคิดเห็นว่าการฟังธรรมช่วงบ่ายอากาศร้อน หลักสูตรควรมีเนื้อหาช่วยลด ควบลดเวลาการฟังบรรยายตอนเช้า และตอนบ่ายเป็นภาคละหนึ่งชั่วโมงสามสัปดาห์ ในส่วนของกิจกรรมการฝึกอบรมควรมีกิจกรรมทั้งการเรียนการปฏิบัติอยู่กับธรรมชาติได้ต้นไม้เพิ่มมากขึ้น จะได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพระพุทธเจ้า นอกจากนี้จากการดูแลเอาใจใส่ของพระพี่เลี้ยงมีส่วนในการทำให้บรรยายของการฝึกอบรมมีบรรยายที่ดีทำให้พระนวกะมีความตั้งใจในการฟังเนื้อหาในการอบรมได้เป็นอย่างดี

จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหลักสูตรที่ดีสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน พระนวกะที่เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ต่าง ๆ จากการอบรมเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการ

แสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการอยู่ในศีลในธรรมมากขึ้น รู้จักตนเองและพร้อมที่จะเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบโดยรวมของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบที่สอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ (Taba, 1978) สุนทร บำเรอราช (2536) อารัง บัวศรี (2542) และวิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องว่า หลักสูตร มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วนด้วยกัน คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหาหลักสูตร 3) การใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินหลักสูตร นอกจากนี้ทศนา ขัมมณี (2556) กล่าวว่า การพัฒนาหรือการสร้างระบบใด ๆ สิ่งสำคัญประการแรกต้องกำหนด จุดมุ่งหมายให้ชัดเจน การศึกษาหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้รอบคอบขึ้น ซึ่งจะทำให้รูปแบบหรือระบบมีความชัดเจนขึ้น การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ต้องใช้ความคิด ความรอบคอบ ผู้จัดรูปแบบต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนมาหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณามาก และอารัง บัวศรี (2542) มีความเห็นเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบหลักสูตรนั้นอาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้นได้เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การที่ผู้วิจัยได้ปรับขยายองค์ประกอบหลักสูตร เป็น 6 องค์ประกอบ ทำให้เห็นขั้นตอน กิจกรรม และกระบวนการฝึกอบรมอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของหลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุณวกะ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินตนิท หนูชูสิทธิ์สกุล (2563) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุณวกะ ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุณวกะ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล: การฝึกอบรมพระภิกษุณวกะให้เข้าถึงคำสอนที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะหลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับพระภิกษุณวกะ การพัฒนาการฝึกอบรมตามหลักสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุนวกะ จึงเป็นแนวทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติของพระภิกษุนวกะได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและยังสามารถนำหลักธรรมดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 2) จุดมุ่งหมายหลักสูตร: เพื่อให้พระภิกษุนวกะประกอบด้วย (1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา (2) มีความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา (3) มีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตรประกอบด้วย หลักไตรสิกขาเป็นสำคัญของการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผลเกิดขึ้นตามหลักปฏิบัติแห่งอริยมรรค (มรรควิธีแก้ปัญหา หรือมรรคแห่งความดับทุกข์) คือ เป็นการฝึกฝนอบรมให้องค์ทั้ง 8 มรรคนั้นเกิดมีและเจริญงอกงาม ใช้ประโยชน์ได้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น แก้ไขปัญหาความดับทุกข์ได้ดียิ่งขึ้นตามลำดับจนถึงที่สุด คือ (4) อธิศีลสิกขา (ศีล) (2) อธิจิตสิกขา (สมาธิ) (3) อธิปัญญาสิกขา (ปัญญา) 4) กิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วย (1) บรรยายภาคทฤษฎี ภาคเช้า และภาคบ่าย (2) ฝึกปฏิบัติศีลในชีวิตประจำวัน การนุ่งห่ม กิจวัตร บิณฑบาต แสดงอาบัติ (3) ฝึกปฏิบัติสมาธิเข้มต่อเนื่อง 3 วัน 3 คืน และทุกวันหลังทำวัตรเช้า - หลังทำวัตรเย็น และ (4) ฝึกเจริญปัญญา ผ่านการฟังธรรมบรรยาย การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 5) สื่อ และแหล่งเรียนรู้: ประกอบด้วย (1) เอกสารประกอบการบรรยาย (2) วิดีทัศน์เกี่ยวข้องกับไตรสิกขา (3) สไลด์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่บรรยายในแต่ละหัวข้อ (4) มีแหล่งเรียนรู้ ที่อาคารปัญญานันทานุสรณ์วัดชลประทานรังสฤษฎ์และสังเวชนียสถาน 4 ตำบล วัดปัญญานันทาราม จ.ปทุมธานี และ (5) แหล่งเรียนรู้จากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม 6) การวัดและประเมินผล ในแต่ละด้าน ดังนี้ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (2) ความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา (3) ความพึงพอใจ (4) ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะจากพระภิกษุนวกะผู้ผ่านการฝึกอบรม

2. ผลการศึกษาการนำหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับพระนวกะ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นของคณะสงฆ์อำเภอหนองมะโมง จังหวัดสงขลา พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการอบรมนี้เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีกิจกรรมการฝึกอบรม ที่มีการบรรยายภาคทฤษฎี ภาคเช้าและภาคบ่าย โดยมีพระพี่เลี้ยงคอยเป็นผู้ชี้แนะ อำนวยความสะดวกตลอดเวลา รวมทั้งมีสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้พระภิกษุนวกะมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้น ทั้งนี้การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะหรือความชำนาญ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นแก่บุคคลอันจะนำไปสู่การ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน ลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ (Organization Goal) และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป (Environment) เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากยิ่งขึ้น (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2542 และสมคิด บางโม, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจินตนิท หนูชูสีห์สกุล (2563) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุnovice ผลการวิจัยพบว่า พระภิกษุnoviceมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พระภิกษุnoviceมีความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพระภิกษุnoviceมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean=4.22, SD = 0.64) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ วัฒนะ (2555) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการฝึกสมาธิตามแนวพระพุทธศาสนาพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ของการเรียนหลังการเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ และความสามารถของบุคคลหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการพัฒนาศักยภาพของการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติของบุคคล ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเปลี่ยนเจตคติของ บุคลากรในแก้ปัญหาของงานที่ทำอยู่ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการขององค์การเพื่อยกระดับมาตรฐาน การปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงาน ทั้งนี้การฝึกอบรมสำหรับพระnoviceเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นพระภิกษุที่ดีในเบื้องต้นนั้น ผู้บวชมีความมุ่งหมายในการศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ประพฤติปฏิบัติตนในพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความเข้าใจลึกในการดำเนินชีวิต และทำให้ตนเองนั้นมีความรู้จากการได้บวชในพระศาสนาในด้านต่างๆ ในขณะเดียวกัน ก็เป็นการทำหน้าที่ของศาสนทายาทไปด้วย เป็นผู้สืบสานพระศาสนาให้คงอยู่สืบต่อมาแม้บางครั้งจะเป็นการบวชตามประเพณีก็ตาม อย่างน้อยก็ทำให้อายุของพระศาสนานาสืบต่อมาอย่างยาวนาน

เอกสารอ้างอิง

- อึ้ง บั้วศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนรัช.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2542). *กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สงขลา: งานส่งเสริมการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2557). *การคำนวณคะแนนพัฒนาการ (Gain Scores)*. *วารสารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 1(1), 1-20.
- สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมบูรณ์ วัฒนะ. (2555). *ทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกเกี่ยวกับความเป็นจริงในทัศนะของธรรมกิริติ*. *วารสารศาสนาและวัฒนธรรม*. 6(1), 67-86.
- สุจินตนิท หนูชูสิทธิ์สกุล. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสำหรับพระภิกษุสามเณร*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุนทร บำเรอราช. (2536). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร*. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taba, H. (1978). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.